

A Stefánia Palota története

„Egy vidám, derült külsejű új épület emelkedik a városligetben, a Stefánia-útnak az István út és a Csömöri-út közötti részén: ... Ez a park-klub egész Európában egyedüli a maga nemében; ez a főúri és általában az előkelő társaság nyári kaszinója, amilyen csak egy pár angol klubnak van.”

Részlet az 1895. május 19-én megjelent Vasárnapi Újság című lapból

Az épülő palota*

A Stefánia Palota - nevét a sugárútról kapta, melyen található - a XIX. század végén neobarokk stílusban, eredetileg úri kaszinónak épült. 1947 óta a Magyar Honvédség gyakorolja a tulajdonosi jogokat. A később mellé épített üvegépülettel egy intézményt alkotnak, Stefánia Palota - Honvéd Kulturális Központ néven.

Az épülő kulturális központ*

A STEFÁNIA PALOTA TÖRTÉNETE

A XIX. század elején gróf Széchenyi István által alapított Pesti Casino (később: Nemzeti Casino) egyesülethez hasonló klub létesülését kezdeményezte báró Atzél Béla műgyűjtő azzal a céllal, hogy az előkelő társaság számára egy nyári üdülőhely jöhessen létre. A kor nemessége hiányolta ugyanis, hogy a Margitszigeten kívül a főúri rendnek nincs másik kiránduló és szórakozóhelye. Eszterházy Mihály gróf elnöklete alatt megalakult egy társaság, amely elhatározta, hogy félmillió forint részvénytökével létesít egy klubot a nyári kaszinó felépítésére. 1893 áprilisában indult meg az építkezés Meinig Artúr német származású építész tervei alapján, közvetlenül a Városliget szomszédságában - a kor lelegegásabb és legforgalmasabb korzóján: a Stefánia úton.

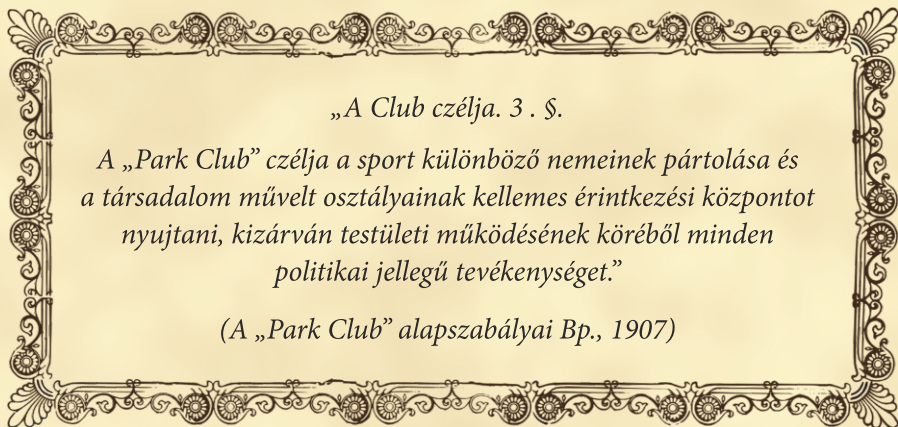
Báró Atzél Béla*

Az eredeti nevén Park-Club és a hozzá tartozó park végül 1895. május 1-jén nyitotta meg kapuit. A Stefánia Palota nevet 1993 óta viseli.

„A Club célja. 3. §.

A „Park Club” célja a sport különböző nemeinek pártolása és a társadalom művelt osztályainak kellemes érintkezési központot nyújtani, kizárván testületi működésének köréből minden politikai jellegű tevékenységet.”

(A „Park Club” alapszabályai Bp., 1907)

Estély a Park-Clubban*

A PALOTA

A klub egy nagyjából tizenháromezer négyzetméter kiterjedésű telken álló két szintes, magas és tágas belső térrel, széles erkélyekkel és lépcsőkkel rendelkező épület. Elrendezésében, melyet Potsdam vagy Versailles híres királyi nyaralóihoz hasonlítottak, a századforduló főúri ízlésének mindenben megfelelt.

Az épület külső és belső kialakításában egyaránt törekedtek arra, hogy már ránézésre látható legyen, a legfelsőbb társadalmi réteg kényelmére és szórakozására szánt létesítményről van szó.

Az épület főhomlokzata a Stefánia út felé néz. A látogatók az íves alaprajzú, árkádos oszlopsoron nyugvó főerkély alatt haladnak át és egy nyitott előcsarnokba érkeznek. Innen juthatnak az épület belsejébe, a megépítéskor központi társalgóként funkcionáló fogadóterembe.

Az erkély körben végig fut az emelet körül, a palota két szélén tágas kiugrókkal. A Stefánia útról két oldali, széles lépcső is felvezet az erkélyre. A fogadóterem egyedi stílusát a tizenkét falevél díszítésű öntöttvas oszlop adja, mely a felső bálterem tartószerkezeteként is funkcionál.

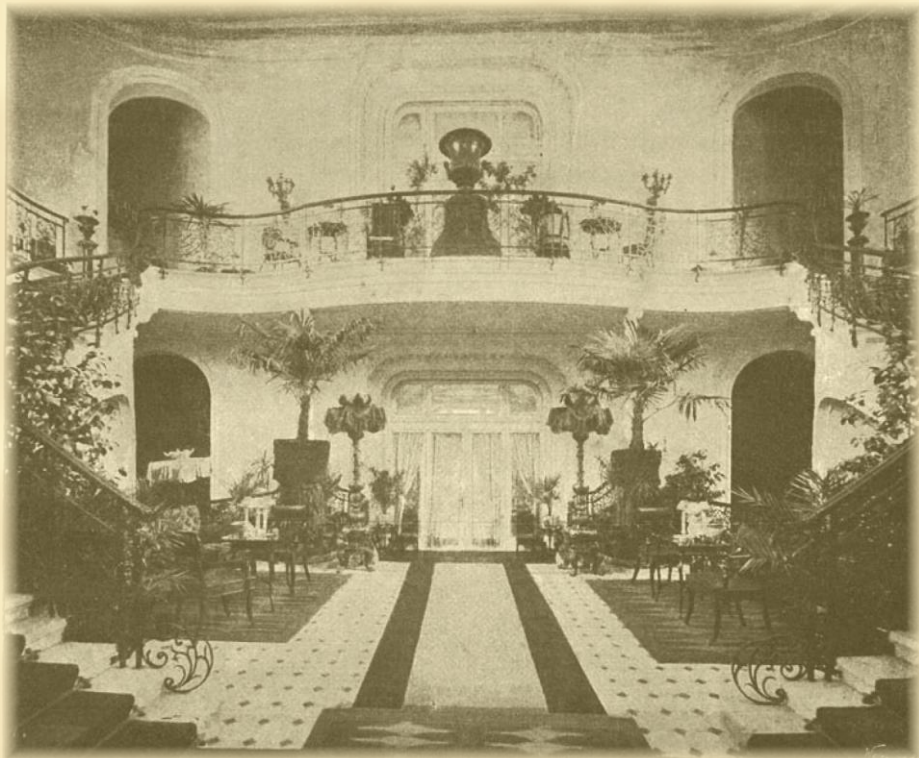
Az épület jobb szárnyában találhatóak az egykori étkező helyiségek, bal oldalon pedig a játék és olvasótermek. A hatalmas, tizenegy méter belmagasságú emeleti báltermet és a hozzá kapcsolódó szalonokat, valamint a télikertet a hallszerű lépcsősoron érhetjük el.

Míg a Stefánia úti bejárat a gyalogosok számára lett kialakítva, a Zichy Géza utca – korábban Pálma utca – felőli bejáratot a kocsival érkezők használták; itt egy félköríves kocsifelhajtó is található.

A lépcsőház egyik szeglete **

A lépcsőház erkélye**

Fülke a lépcsőházban**

A termék mennyezetét aranyozott márvány stukkók díszítették XVI. Lajos korának ízlésében.

Az épület berendezési tárgyait maga Atzél báró válogatta és hozatta Londonból. A báró ritka műízléssel válogatta össze a helyiségek díszítésére és kényelmére szolgáló függönyöket, gobelineket, márvány konzolokat, szobrokat, képeket, asztalokat, székeket, díványokat, vázákat, csillárokat – amelyek mindegyike igazi iparművészeti remekműnek számított.

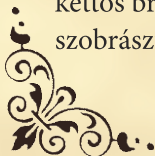
A berendezésre az akkor divatos empire stílus volt a jellemző, keverve némi angol modernitással és élénkítve indiai, kínai tárgyakkal.

Az ülőalkalmatosságok többségét barna, vörös vagy zöld bakbőrrel vonták be, a bútortzat túlnyomó többsége mahagónifából készült.

A szalonok falait vöröses szövettel burkolták, a padlót kék alapon vörössel mintázott kókusz szőnyegekkel fedték. A lépcsőház sarkaiban intim társalgókat rendeztek be, kényelmes karosszékekkel és szófákkal, közepén Indiából hozott, finom áttört díszű asztalkákkal, kínai, japán nippekkal, vázákkal. A részben ma is látható kristálycsillárok mellett nevezetességnek számított a királyi párról készült kettős bronz mellszobor, melyet neves szobrászunk Zala György alkotott.

A lépcsősort koronázó nagyméretű malachit kancsó pedig valódi világritkaságként volt számontartva. Az épületet eredetileg gőzzel fűtötték, amelyet a maga korában még újdonságnak és így ritkaságnak számító elektromos árammal működő lámpákkal világítottak be. A palota gazdagon felszerelt könyvtárában megtalálható volt az összes elérhető hazai és külföldi lap, a kor divatos regényirodalma és az antik klasszikusok.

A hat hektáros telken egy főúri parkot alakítottak ki, benne egy ötszáz négyzetméter felületű tóval. A palotaszerű épület hatását nagyban emelte ez a körülötte elterülő művészi berendezésű park, amely kicsinyített mása volt a híres párizsi Monceau-parknak. A kert fő látványossága között szerepelt egy mesterségesen készült cseppkőbarlang, melyből vízesés ömlött alá. Ez a mesterséges zuhatag látta el a tavat, amelyen nyaranta csónakázni, telente korcsolyázni is lehetett. A tó közepén egy szigetet is képeztek. A kertben nem csupán sétára, de a századfordulón megélénkülő sportélet gyakorlására is volt lehetőség: két labdázó (lawn tenispálya), tekepálya és lövőház is megtalálható volt a fák árnyékában.

A mesterséges cseppkőbarlang a vízéséssel*

A Park-Club főlépcsője*

A Park-Club belseje*

A Park-Club megalakulásakor a köznemesi és főnemesi osztály közeledését szolgálta, mint társasági színtér. 1910-től a főúri rétegek exkluzív szórakozóhelyévé vált. Az arisztokrácia nagyszabású multságokon, hangversenyeken és bálokon gyűlt össze az impozáns falak között. Eredeti rendeltetésének megfelelően a Park-Club elsősorban a tavaszi és a nyári időszak társasági eseményeinek helyszíne volt. Évenként megrendezett zártkörű lawn tenisz bajnokságán még a Habsburg család egyes tagjai is részt vettek. Rendkívül népszerűek voltak tavaszi báljai és farsangi teadélutánjai is.

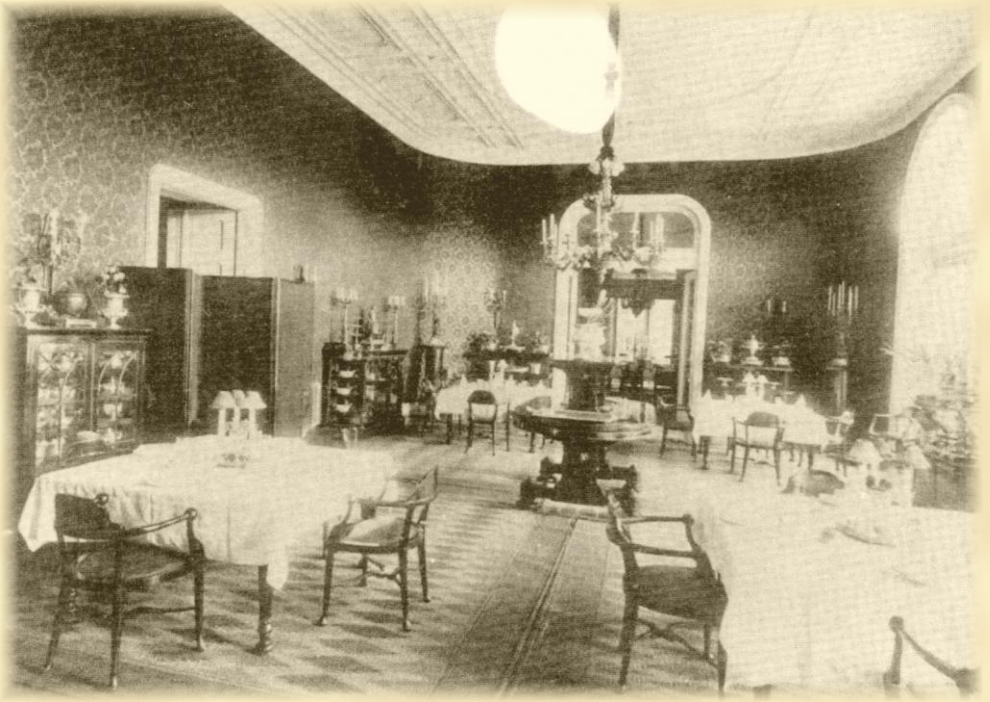
A TÖRTÉNELEM NAGY ALAKJAI A KLUBBAN

A klub tagsága az épülethez hasonlóan igen kivételes volt, a nagy múltú nemesi családok sarjai - Andrassy, Esterházy, Festetics, Károlyi, Széchenyi - mellett a kor politikai elitjének képviselői - Bethlen István, Széll Kálmán, Tisza István, Wekerle Sándor - mind a tagok sorát gazdagították. A Park-Club büszkén hirdette, hogy tagjainak harmadát hölgyek adják, ez ugyanis akkoriban ritkaságnak számított, hiszen a klubélet korábban férfi kiváltság volt. A Park-Club úttörőnek számított önálló női tagozatával.

A Stefánia úti épületet gyakran keresték fel királyi személyek. Ferenczy Ida társaságában Erzsébet királyné is többször látogatott el ide. Ferenc József császár főként ebédek és délelőtti fogadások alkalmával jelent meg a klubházban. Vendégként többek között Vilmos német császár, Alfonso későbbi spanyol király, Mozzafer-ed-Din perzsa sah, és Mihály orosz nagyherceg fordult meg itt. De ellátogatott ide Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Feszty Árpád, Törley József és Nansen, a híres sarkkutató is.

Kaiser Franz Josef I. und Kaiserin Elisabeth von Oesterreich. Ein Jubiläumskunstblatt.

A Park-Club egyik ebédlője és kártyaterme*

A KLUB TAGSÁGA

A klub történetének legfontosabb forrásai a korabeli hírlapok - Vasárnapi Újság, Pesti Hírlap - és a tagok névsorát valamint a pénztári kimutatásokat közlő évkönyvek. Az 1895-ben 681 taggal megalakult klub legmagasabb taglétszámát 1923-ban érte el, amikor 1090 főt számlált. A tagság kilencven százalékát főnemesi és grófi családok képezték, az évtizedek során az igazgatóság tagjai közt szerepelt Andrásy Géza, Apponyi Lajos, Széchenyi Béla, Teleki Pál és Wekerle Sándor.

Az emeleti szalon egyik sarka**

Földszinti társalgó**

A klub első igazgatója báró Atzél Béla volt, akinek halála után az intézmény vezetése gróf Szapáry Pálra szállt, akinek a nevéhez a klub második virágzása fűződik. 1905-ben, a fennállás tíz éves évfordulóján nagyszabású ünnepségsorozatot és teniszereményt rendeztek, az épületet kívülről és belülről is restaurálták. A klub hivatalos lapja 1914-ig a Szalon Újság, 1914-1944-ig pedig a Társaság volt, amely hetente számolt be a nemesség és a főnemesség eseményeiről: utazásairól, báljaikról, esküvőikről, valamint a születési és halálozási eseményekről, évfordulókról.

1947-TŐL NAPJAINKIG

A második világháborúban az épületet több találat érte, 1947-től a Honvédelmi Minisztérium kezelésébe került. 1948-tól a Magyar Néphadsereg tisztjeinek nyári épülete lett, amely a tisztek színvonalas szórakozásának és a kiemelt rendezvények lebonyolításának biztosított helyet.

Az 1950-es években a parkban működött a főváros legszebb szabadtéri színpada és filmszínháza. A teljes, külső-belső helyreállítás csak 1965-ben történt meg. A világszínvonalú bútorok jelentős része megsemmisült, így a berendezést új, neobarokk stílbútorokra cserélték. Az épületet körülvevő telekrészen a park megmaradt, ahol több mint százféle fa és cserje biztosított kora tavasztól késő őszig pompás látványt. 1978-ban az egykori báltermet - amihez az emeleti terasz kapcsolódott - színházteremmé alakították át.

A Park-Club épülete 1993-ban kapta a Stefánia Palota nevet. Elsődleges feladata a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség kiemelt rendezvényeinek kiszolgálása, ugyanakkor a főváros egyik legkedveltebb reprezentatív helyszíne fogadások, konferenciák, bálók, esküvők megrendezésére.

A két szinten 500 vendég foglalhat helyet az asztaloknál, és 800 fő számára tartható állófogadás.

2011-ben Magyarország uniós elnöksége idején fontos Európai Unió tanácskozásnak adott otthont a Stefánia Palota.

Ugyanabban az évben a palota egyik különtermében alakult meg a Budapest Helyőrség Tiszti Kaszinó, mely szellemi örököse az 1899-től, a Váci utcai palotában működtetett Országos Tiszti Kaszinónak. 2012-től működik itt havi egy alkalommal a Tábournoki klub, ahol a Magyar Honvédség tábournoki kara tart előadásokkal és vacsorával egybekötött társas összejöveteleket.

A Palota kertje napjainkban ***

Aula

Erzsébet királyné terem

Belső lépcső

Télikert az emeleten

Báró Atzél Béla terem

Gróf Eszterházy Mihály terem

Aradi terem

Stefánia Galéria

***

Fotók forrásai:

* Országos Széchényi Könyvtár Digitális Képtárháza

** Elektronikus Periodika Archívum Országos Széchényi Könyvtár

*** Stefánia Palota képtárháza

STEFÁNIA PALOTA-HONVÉD KULTURÁLIS KÖZPONT

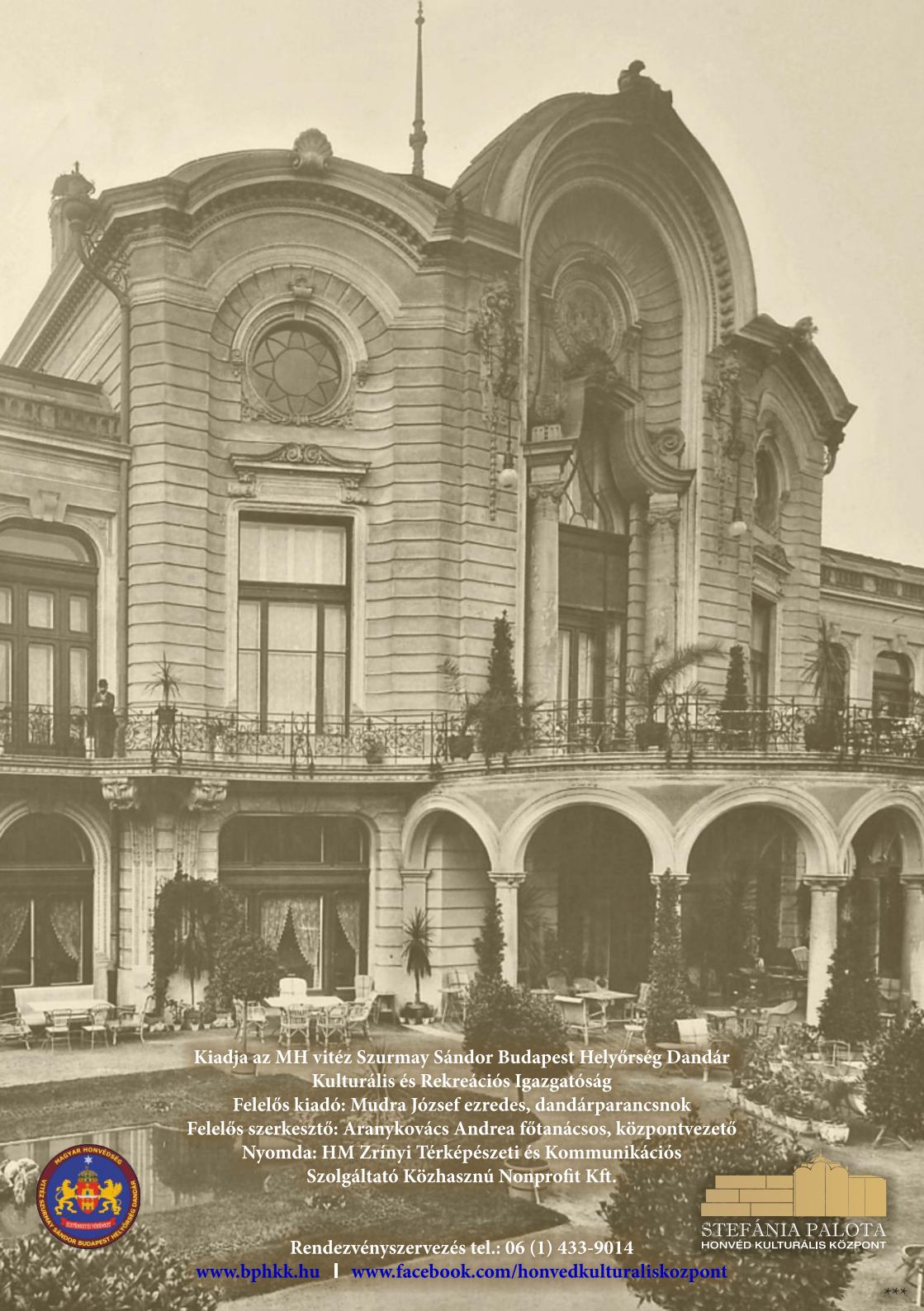
Kövesse Facebook oldalunkat!

<https://www.facebook.com/honvedkulturaliskozpont>

Szolgálati rendezvények
Esküvők Ósfás park Bálok
Katonaszakmai programok Kiállítások Protokoll rendezvények Feltöltődés Kiállítások Könyvtár
Workshop Színházi előadások **NYITOTT** Étterem Terasz Bálok Családi napok
Esküvők Bálok Katonazene Színházi előadások Konferenciák Kulturális programok
Katonazene Színházi előadások Terasz Kávé-süti
Kulturális programok Könyvtár Koncertek Étterem Protokoll rendezvények Szolgálati rendezvények
Esküvők Családi napok Irodalmi estek Szolgálati rendezvények Esküvők Családi napok Protokoll rendezvények
Konferenciák Nyitott park Könyvtár Katonaszakmai programok
Koncertek Katonazene Workshop Bálok Katonaszakmai programok

Kiadja az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár
Kulturális és Rekreációs Igazgatóság

Felelős kiadó: Mudra József ezredes, dandárparancsnok

Felelős szerkesztő: Aranykovács Andrea főtanácsos, központvezető

Nyomda: HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs
Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.

Rendezvényszervezés tel.: 06 (1) 433-9014

www.bphkk.hu | www.facebook.com/honvedkulturaliskozpont

